

СТАНОВИЩЕ

*от проф. д.изк. Елисавета Борисова Вълчинова-Чендова
(Институт за изследване на изкуствата – БАН, Нов български университет)
проф. напр. 8.3. Музикално и танцово изкуство*

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по по класическо пеене (едно място) в Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, обявен в „Държавен вестник“, бр. 82 от 14.10.2022 г.

с кандидати:

- 1. гл. ас. д-р Нона Руменова Кръстикова (оттеглени документи от процедурата)**
- 2. д-р Марияна Станчева Пенчева**

Информация за конкурса

В конкурса за доцент по класическо пеене – едно място, първоначално участваха гл. ас. д-р Нона Кръстникова и д-р Марияна Пенчева.

В хода на процедурата гл. ас. д-р Нона Кръстникова оттегли своите документи.

Процедурата се усложни и поради аргументирани отводи на 4 членове на основния състав на НЖ.

В рамките на законовия срок беше издадена заповед за попълването му, проведе се първо заседание на НЖ в този състав.

В процедурата реално участва само д-р МАРИЯНА ПЕНЧЕВА и ще коментирам само нейните документи.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА МАРИЯНА ПЕНЧЕВА

Марияна Пенчева е изтъкната българска певица с успешна дългогодишна международна кариера. Дебютът ѝ на сцената на Плевенската опера е още през 1989 по време на следването ѝ в Музикалната академия. Завършва НМА в класа на проф. Мати Пинкас и проф. Мила Дюлгерова, където се дипломира като магистър през 1991 година.

Специализира във Верона в класа на известното сопрано и вокален педагог Рина Малатрази. Лауреат е на редица международни конкурси, между които „Виоти“ във Верчели, през 1989 (втора награда, при неприсъдена първа), „Кашиналирика“ в Кашина, Италия (първа награда), Вердиеви гласове в Бусето през 1991 (втора награда) и „Лучано Павароти“ във Филадельфия през 1992, където при изключително силна конкуренция от 1500 кандидати от цял свят освен лауреатско звание печели и стипендия за обучение и дебютира в ролята на Леонора от „Фаворитката“ на Гаetano Доницети на сцената на оперния театър във Филадельфия. Специализирала е при Рената Ското и Александрина Милчева.

Международната ѝ кариера започва на сцените на едни от най-големите италиански оперни театри, включително Миланската скала, където прави своя дебют във „Весталката“ на Спонтини (откриване на сезон 1993/94) под диригентството на Рикардо Мути, а малко по-късно през същия сезон и в „Риголето“ пак под негово диригентство. Освен в Италия тя се изявява активно и на много други престижни световни сцени и работи с големи диригенти и режисьори от ранга на Ричард Бонинг, Рикардо Мути, Франко Дзефирели, Рикардо Шайи, Марио Моничели, Даниеле Гати, Вернер Херцог, Маурицио Арена, Уго Де Ана, Вили Декер, Маурицио Бенини, Джанлуиджи Джелмети, Антонело Алеманди, Даниеле Калегари, Дениз Криев, Федерико Тиечи, Нело Санти и Антонио Папано. Приложената художествена справка представя цялостно и подробно нейната престижна певческа кариера през тези десетилетия. От 2015 преподава в НМА.

КОМЕНТАР НА КОНКРЕТНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ

Съобразно изискванията за оценка в тази процедура ще започна своя коментар с извода, че Марияна Пенчева покрива минималните наукометрични показатели във всяка една група, които са необходими за заемането на академичната длъжност „доцент“. Тъй като това е първата ѝ процедура за заемане на академична длъжност, в справката са включени дейности от над три десетилетия.

1. Има защитен дисертационен труд (група „А“) на тема „Интерпретационни задачи и трудности при претворяване на централните мецосопранови образи в оперите „Касандра“ на Виторио Неки, „Кавалерите на Екебу“ на Рикардо Дзандонай и „Пламъкът“ на Оторино Респиги“ (успешно защитена на 14.10.2022, диплом № 168, издаден на 17.10.2022), в който представя малко познати творби от своя сценичен репертоар.

2. В група „В“ като водещи изяви е подбрала 5 постановки, а в група „Г“ – 6. Всички те разкриват нейното широко художествено амплоа, включващо централни и характерни роли в опери на Вагнер, Верди, Белини, Доницети, Чилеа, Респиги и др.

3. В група „Д“ Марияна Пенчева е подбрала 6 рецензии, в които се споменава нейното участие. Тук имам следните бележки: чуждестранните материали трябваше да бъдат преведени на български (те са приложени само като снимково копие), а за българските да бъдат посочени поне линкове. Освен конкретните изречения, много важен е и съдържателният контекст на материалите. Аз разгледах отзивите и не мога да бъда категорична, че всички посочени печатни и онлайн издания по статут отговарят на определението „специализирани издания в областта на изкуствата“, което се изисква от НАЦИД (например „Evening Standard“ е популярен вестник таблоид, който има и рубрика за изкуства). Но вестник „Култура“ (2002) и италианското списание „Опера“ (1994, 1998), в които има четири посочени рецензии, в случая са достатъчни като минимални изисквания.

Спомням си участието ѝ в Реквиема на Верди (2002), за което е приложена рецензия. А благодарение на инициативата на Пловдивската опера «#оставамЕСивКъщи 🏠 с Европейска столица на културата и пловдивските културни институти» имах възможността по време на пандемията да изгледам записа от впечатляващия спектакъл на „Фалстаф“ (2019) с Кирил Манолов и Марияна Пенчева (в ролята на Алис Форд), режисьор Нина Найденова. Впрочем записът и е сега е наличен в интернет. В интервю на Светлана Димитрова диригентът Павел Балев в „Култура“ (ноември 2019, № 9) специално изтъква във връзка с тази постановка на Пловдивската опера, че „Фалстаф“ е „сред най-големите предизвикателства за един диригент“, както и колко важен за него стимул е бил изпълнителският състав – „фактът, че можем да имаме в постановката Кирил Манолов, а впоследствие и Мариана Пенчева, ни окрили още повече“. Този спектакъл на българска сцена е реализиран през годините на преподавателската ѝ дейност в НМА.

В първата от двете рецензии във в. „Култура“ от 2002 година Екатерина Дочева откроява доброто ѝ участие в Реквиема на Верди – на фона на критичния тон в статията е подчертано: *дамският състав си беше на мястото си: сопранът Даниела Недялкова ... и Марияна Пенчева, чийто глас вече "върви по най-големи оперни сцени"*. Във втората по повод Шестия великденски фестивал в Софийската опера, озаглавена „Публиката знае кога да дойде“, за ролята ѝ на Азучена в операта „Трубадур“ от Джузепе Верди отново

лаконично, но достатъчно аргументирано оценява нейното представяне – *А Мариана Пенчева бе просто самата Азучена – горестна и фанатична. Забележителна – и гласово, и актьорски!*

Най-ласкави оценки има и в приложените чуждестранни материали.

4. При група „Е“ в показател 28 е посочено **ръководството на десетдневен майсторски клас** в Българския културен институт „Борис Христов“ в Рим, Италия, 01 – 11 август 2021, а в показател 31 **„Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от професионални форуми и организации в чужбина“** – двете награди, свързани с нейното израстване като певица: втора награда (при неприсъдена първа) на Международния конкурс „Виоти“ във Верчели (1989) и първа награда на Международния оперен конкурс „Кашиналирика“, 1991 г. в Кашина, Италия.

5. В приложената **„Справка за приносния характер на художественотворческата дейност“** е описана цялостната ѝ дейност. Водещият принцип за структурирането на справката са сцените и събитията, на които са изнесени оперните спектакли и участията ѝ в кантатноораторни и солови концерти, има и специален раздел за осъществените записи за фонда на БНР с диригент Борис Хинчев в началото на професионалния ѝ път (1994) и документален запис на DVD на Реквием от Верди в Дрезден, Германия (13.02.2005).

Както казах при представянето ѝ в моето становище, Марияна Пенчева има богата и престижна кариера на световната оперна сцена и това е конкретизирано в тази справка. В този смисъл са и формулираните от нея безспорни приноси – за утвърждаването на българското певческо изкуство на световната сцена, за обогатяването на певческия репертоар с нови заглавия и т.н.

6. Ще коментирам преподавателската ѝ дейност, основавайки се на приложената **Справка за педагогическата ѝ дейност**. Както посочих, тя е приобщена към преподавателския състав на катедра „Класическо пеене“ към Вокалния факултет на НМА като „доброволен асистент“ на проф. Нико Исаков през 2015. Посочени са имена на четири нейни талантиливи студенти, с които работи в началото съвместно с проф. Нико Исаков, а от 2019 те са студенти в нейния самостоятелен клас по оперно пеене: Веселина Андреева, Дениз Бояджиев, Красена Велкова и Йосипа Шабич, която учи по програма „Еразъм“ през учебната 2019/20 и продължава с двугодишна специализация през 2020/21 и 2021/22 година. Приемам подробната информация за успехите Божидар Божкилов и Лилия Илиева след

завършването им, че е посочена сведение (с тях тя работи през 2015, когато те са студенти и на проф. Нико Исаков).

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Подкрепям решение на уважаемите членове на Научното жури кандидатурата на д-р Марияна Станчева Пенчева да бъде предложена за заемане на академичната длъжност „доцент“ в проф. напр. 8.3. *Музикално и танцово изкуство (класическо пеене)*.

София, 2 март 2023 г.

проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова